

Jälkikeynesiläinen manifesti

Nykyään makrotaloustieteessä vaikuttaa kaksi vahvaa koulukuntaa, uusi klassinen ja uuskeynesiläinen. Niitä yhdistää malliperhe, DSGE-mallit eli dynaamiset stokastiset yleisen tasapainon mallit. Näissä matemaattisissa malleissa talouden makrotason relaatioita kuten kotitaloussektorin kulutuskäyttämistä pyritään johtamaan taloudenpitäjien mikrota- loudellisista optimointiongelmista yli ajan, sallitaan tietynlainen epävarmuus ja nähdään talouden asettuvan sitä kohdanneiden sokkien jälkeen täystyöllisyys- tasapainoon.

Uusilla klassisilla ja uuskeynesiläisillä malleilla on toki erojakin, joista tärkeim- mäksi yleensä nostetaan jälkimmäisten oletus jonkinasteisesta palkka- ja/tai hintajäykkydestä, jonka takia sopeutu- minen tasapainoon on hitaampaa kuin uusilla klassikoilla. Tällä voidaan perus- tella tarvetta keynesiläiselle, suhdanteita tasaavalle talouspolitiikalle.

DSGE-lähestymistapa hallitsee mak- rotaloustieteellistä kirjallisuutta. Myös esimerkiksi monissa keskuspankeissa sen katsotaan edustavan korkeatasoista ja vakavasti otettavaa tutkimusta. DSGE:n harjoittajat tuskin viitsivät edes mainita sitä jälki- eli postkeynesiläistä suuntaus- ta, jota nyt arvioitavassa kirjassa tarjo- taan työväen opiksi. He saattavat pitää sitä jopa jotenkin säälittävänä.

Kalevi Sorsa-säätiön projektitutki- ja Antti Alaja ja opetusministeri Krista Kiurun erityisavustaja Esa Suominen eivät tästä taustalla kummittelevasta väheksynnästä piittaa. Heille lienee tär- keämpi Keynesin oma periaate, että ”on parempi olla suurin piirtein oikeassa kuin täsmälleen väärässä”. DSGE-mal- lien nähtiin epäonnistuneen totaalisesti finanssikriisissä, kun niissä rahoitussek- torin mallintaminen oli laiminlyöty, eikä

sen jälkeenkään niillä ole ollut helppo analysoida talouden hidasta elpymistä. Jälkikeynesiläiset sen sijaan ovat voineet viitata yhden oppi-isänsä, amerikkalaisen Hyman P. Minskyn hyvin epäformaaliin teoriaan, jossa finanssikriisit kuuluvat kapitalismin perusluonteeseen.

Keynesiä ja keynesiläisyyttä liki 40 vuotta sitten hieman tutkiessani tutus- tuin myös johtavien jälkikeynesiläisten ajatuksiin. Paljolti samat nimet näyttävät edelleenkin olevan eniten viitattuja. Jäl- kikeynesiläisille on aina ollut tyypillistä uppoutuminen Keynes-eksegetiikkaan - ”mitä Keynes todella sanoi” - mikä ei ole taannut kovin vauhdikkaasti etenevää tutkimusohjelmaa. Kiinnostavia oivalluk- sia se saattaa kyllä tuottaa.

Jälkikeynesiläisille erityisen tärkeä on oletus tulevaisuuden fundamentaalista epävarmuudesta, joka ei ole mallinnet- tavissa matemaattisesti. Samalla tämä irtisanoutuminen dynaamisista mate- maattisista malleista lienee suurimpia syitä, miksi jälkikeynesiläiset eivät ole onnistuneet saavuttamaan arvostettua asemaa laajemmissa tutkijapiireissä.

Kaikesta huolimatta kirjasta löytyy paljon sellaista, mihin ”vanhan liiton” keynesiläiset ja kenties uuden Keynes-

herätyksen saaneetkin voivat pitkälle yhtyä - esimerkkeinä kysyntäpainottei- suus, investointien keskeinen rooli, ra- hoitusmarkkinoiden sääntely, tuloerojen kaventaminen ja työllistymisen tukemi- nen. Viimeksi mainitun kohdalla kir- joittajat vetoavat Minskyn ehdottamaan työtakuuseen, jossa julkinen sektori työ- listäisi minimipalkalla kaikki halukkaat työttömät. Uudet klassikot ja varmaan monet muutkin kysyisivät heti tällaisen politiikan kannustinvaikutusten perään.

Jälkikeynesiläisyys tuntuu varmasti houkuttelevalta niiden sosialidemo- kraattien mielestä, jotka hakevat vaih- toehto vallitsevalle talouspoliittiselle linjalle. Kirjan lopussa onkin talouspoliittisen ohjelman hahmotelma, johon kuuluu em. kohtien lisäksi jatkuva suh- danteita tasaava talouspolitiikka, kes- kitetyt ja maltilliset mutta ostovoiman turvaavat (jopa yleiseurooppalaiset) palkkasopimukset sekä aktiivinen in- vestointipolitiikka (jopa yhteiseuroop- palainen investointirahasto). Euroopan keskuspankin ensisijaiseksi tavoitteeksi olisi määriteltävä työllisyys ja sen inflaa- tiotavoitteen nostamista olisi harkittava. EKP:lle olisi sallittava jäsenmaiden luot- tottaminen. Kirjoittajien mukaan tämä saattaisi edellyttää pitemmälle menevää liittovaltiota.

Ketä kirja oikeastaan puhuttelee? Oppikirja se ei ole millään muotoa. Jos kirjoitetaan taloutta työväelle, niin ei kannata aloittaa tieteenalan oppihisto- riasta vaan paljon konkreettisemmista asioista. Teos vaikuttaa ennemminkin olevan suunnattu yliopiston taloustie- teen peruskurssin suorittaneille opiske- lijoille. Toisaalta jälkikeynesiläisyyteen perehtyneelle ekonomistille kirja näyt- täytyy hieman naiivina yrityksenä lähes- tyä maallikkolukijoita, siinä kuitenkin onnistumatta. Makrotaloustieteen valta- virtausten tutkijoita se tuskin kiinnostaa lainkaan. Tämä ei tietenkään sulje pois sitä, etteikö kirjasta löytyisi monia hyvin- kin kannatettavia ajatuksia.